

VAIZDO REGISTRATORIAI IR ASMENS PRIVATUMAS

Gediminas Bučiūnas

Mykolo Romerio universitetas

Anotacija. Žmogus, siekdamas išvengti įvairių konfliktinių situacijų, išskylančių kasdieniniame gyvenime, dviprasmybių, to paties įvykio skirtingo interpretavimo, kuris būdingas eismo įvykių byloms, ieško būdų kaip sumažinti galimą nepalankių pasekmių kilimą jam ateityje. Šiam tikslui pasiekti pasitaravo XX a. pabaigoje prasidėjusi informacinė revoliucija, kuri pateikia eiliniam vartotojui vis daugiau elektroninės įrangos, skirtos patenkinti didėjančius žmonijos poreikius. Pakilus terorizmo grėsmės lygiui ir nekrinant bendram avaringumo lygiui šalyje, pasitaikantys sūkčiavimų atvejai paskatino vairuotojus pradėti rinktis vaizdo registratorių kaip veiksmingą priemonę ir įrankį įrodymams surinkti nustatant tiesią konfliktinę situacijose, ypač teisės pažeidimo atveju. Iš pirmo žvilgsnio tai atrodytų sveikintinas dalykas, bet kiekviena lazda turi du galus ir dažnai pamirštama apie galimas neigiamas pasekmes neapibrėžus naujos elektroninės įrangos naudojimo apimties, jos galimybių daryti invaziją į žmogaus privačią erdvę, kokia yra tokios įrangos naudojimo teisinė reglamentacija. Juk vaizdo registratorius, panašiai kaip ir vaizdo stebėjimo kamera, surenka ir sukaupia daug informacijos apie aplink vykstančius procesus, žmones. Taigi norint numatyti galimus saugiklius nuo nepagrįstos intervencijos į žmogaus privatų gyvenimą reikia išnagrinėti, kas yra renkama vaizdo registratoriumi, koks yra jo naudojimo sąlygų reglamentas ir kaip ateityje bus panaudota surinkta informacija, ar gali vaizdo registratoriumi surinkti duomenys (informacija) būti pripažinti įrodymu nagrinėjant baudžiamąsias bylas. Tai leis geriau pažinti ir suprasti vaizdo registratorių naudojimo apimtį, numatyti saugiklius, apsaugančius nuo pernelyg intensyvaus įsibrovimo į žmogaus privatų gyvenimą net jam būnant viešoje vietoje, apibrėžti galimus surinktos vaizdo registratoriumi informacijos/duomenų panaudojimo ribas žmogaus teisės į privatumą kontekste.

Raktiniai žodžiai: vaizdo registratorius, teisės pažeidimas, asmeninio gyvenimo privatumas.

Įvadas

Daugelio šalių pagrindinio įstatymo – Konstitucijos – Preambulėje rasime įtvirtintą vieną reikšmingiausių valstybės uždavinių – siekį sukurti tokią teisinę sistemą, kuri užtikrintų efektyvią žmogaus teisių ir laisvių apsaugą bei jų gynimą. Juk žmogus, būdamas socialine-visuomenine būtybe, gyvena visuomenėje ir turi savų interesų, kurie ne visada sutampa su kitų individų interesais. Tad vienas iš valstybės prioritetinių uždavinių yra užtikrinti kiekvieno žmogaus kaip atskiro individo ir visos visuomenės saugumą nuo nusikalstamų kėsinių – si į fundamentalias žmogaus teises ir laisves. Kita vertus, valstybė negali visiškai garantuoti kiekvieno asmens teisėto lūkesčio į saugumą ir jo asmens privatumo apsaugą, todėl žmogus ieško būdų apisaugoti nuo galimų grėsmių jo asmens privatumui, asmeniniam saugumui, pasitelkdamas naujausius mokslo ir technikos pasiekimus, pvz., vaizdo registratorius. Autorius, spręsdamas iškeltą straipsnyje uždavinį, atskleis vaizdo registratoriaus paskirtį, juo renkamos informacijos tikslą ir išanalizuos surinktų duomenų (informacijos) galimumą panaudoti baudžiamajame procese. Sąvokos „**informacija**“ ir „**duomenys**“ šiame moksliniame tyrime vartojamos kaip lygiavertės.

Straipsnio tikslas – išanalizuoti vaizdo registratoriumi surinktų duomenų panaudojimo galimybes baudžiamajame procese.

Straipsnio objektas – vaizdo registratorius ir juo renkamos informacijos turinys, bei jos panaudojimas baudžiamajame procese.

Straipsnyje sprendžiamas uždavinys – išanalizuoti vaizdo registratoriaus paskirtį ir informacijos rinkimą, informacijos turinį panaudojant teisi-

niuose procesuose.

Tyrimo metodai taikyti šiame straipsnyje: loginis, dedukcinis, indukcinis, lyginamasis.

Vaizdo registratoriaus paskirtis, renkamos informacijos turinys

Laisvė – tai teisė daryti viską, ką leidžia įstatymai. (1)

Autorius, siekdamas išspręsti šio mokslinio tyrimo iškeltą uždavinį, išanalizuos vaizdo registratoriaus paskirtį, taikymo teisinę bazę ir surinktos informacijos galimo panaudojimo teisminiuose procesuose asmens teisės į privataus gyvenimo neliečiamumą kontekste. Ši straipsnio dalis pradėta nuo to, kad XX a. pabaigoje prasidėjusi informacinė revoliucija pateikia vartotojui vis daugiau elektroninės įrangos, skirtos patenkinti vis didėjančius žmonijos poreikius. Pakilus terorizmo grėsmės lygiui ir nekrinant bendram avaringumo lygiui šalyje, žmogus ieško būdų, kaip sumažinti ar net neutralizuoti galimų neigiamų įvykių pasekmes. Pvz., gana dažnai dėl vairavimo kultūros stokos Rytų Europos šalyse įvyksta transporto priemonių avarijos, kurių metu yra sužalojami ar net žūva žmonės. Vairuotojas, siekdamas išvengti nesusipratimų, o kartais ir nesąžiningumo iš kitų eismo dalyvių, aiškinantis eismo įvykio priežastis ieško būdų, kaip surasti objektyvų stebėtoją, kurio pateikiama informacija būtų nešališka ir padėtų ginčo šalims greičiau pasiekti kompromisą. Tai ypač veiksminga priemonė, kai tenka susidurti su profesionaliais sūkčiais keliuose, kurie sukuria dirbtinai avarines situacijas, pvz., aplenkia ir staigiai sustabdo, kad nespėtųm laiku sustoti. Tad nenorėdamas mokėti gresiančios baudos už kelių eismo taisyklių pažeidimą, patekti

į duomenų bazę kaip administracinės teisės normų pažeidėjas ir norėdamas išvengti draudimo įmokos išaugimo esant draudimo istorijoje tokiam įvykiui, asmuo ieško išeities iš susidariusios situacijos. Viena iš tokių nešališkų stebėtojų yra vaizdo registratorius (angl. *dash camera*), skirtas fiksuoti aplink vykstančius procesus nenutrūkstamai, objektyviai ir realiuoju laiku, panašiai kaip vaizdo stebėjimo kameros, kurios yra gana geras įrankis nusikalstamumo prevencijai užtikrinti. Literatūroje ši elektroninė įranga dar vadinama auto registratoriaus, automobiline kameros terminais. Autorius šiame straipsnyje vartos terminą – vaizdo registratorius. 36 procentai transporto portalo Autogidas.lt tyrime dalyvavusių asmenų sako, kad jau naudoja vaizdo registratorius. 42 procentai nenaudoja, bet norėtų juos turėti (4). Iš pirmo žvilgsnio atrodytų labai paprasta – įsimentavai vaizdo registratorių į transporto priemonę ir dalis problemų, kurioms išvengti ši elektroninė įranga buvo įsigyta, yra išspręstos. Kita vertus, pats vaizdo registratoriaus įsigijimas, įmontavimas ir jo eksploatacijos pradžia iškelia naujų klausimų: o kaip su asmens teise į privačią erdvę? Ar nebus pažeista įstatymu saugoma kitų asmenų teisė į privatų gyvenimą? Ar transporto priemonės savininko/teisėto valdytojo pasirinktas būdas apsaugoti savo teises ir teisėtus interesus transporto priemonių eisme atitinka kitų asmenų lūkesčius į privatumą? Ar vaizdo registratoriumi surinkta informacija gali būti pripažinta įrodymu baudžiamojame byloje? Peržvelgus Lietuvos Respublikos teisinę bazę teisės aktų registre nustatyta, kad atskirai vaizdo registratorių naudojimo tvarka Lietuvoje nereguliuota, nors šių prietaisų parduodama gana daug ir ši elektroninė įranga vis dažniau naudojama asmenų, vairuojančių transporto priemones. Lietuvoje jų naudojimas, nors ir nedraudžiamas, bet vis dar nereguliuotas. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija šių prietaisų naudojimui pritaria, o Asmens duomenų apsaugos inspekcija perspėja, kad kol nesutvarkyti šalies įstatymai, naudojant vaizdo registratorių galima įsivelti į nemalonią situaciją, nors visuotinai pripažįstama, kad tai – veiksminga priemonė, padedanti nustatyti tiesą apie įvykio aplinkybes. Pvz., eismo įvykio, kurio metu žuvo ar buvo sunkiai sužaloti žmonės. Užfiksuota vaizdo registratoriumi informacija padeda ikiteisminio tyrimo įstaigai nustatyti reikšmingas bylos aplinkybes. Visai kitaip, kai nufilmuotas įvykis įdedamas į socialinius tinklus, pvz., *Youtube*, *Facebook*, *Twitter*. Tai iškelia vaizdo registratoriaus vartojimo paskirties ir juo gautos informacijos naudojimo ribų problematiką.

Pirmiausiai reikia aptarti vaizdo registratoriaus naudojimo techninę pusę. Vaizdo registratorius - tai vaizdo filmavimo kamera, kuri skirta naudoti transporto priemonėse, dažniausiai lengvuosiuose automobiliuose ir tvirtinama ant lengvojo automobilio priekinio stiklo. Tai savotiška transporto priemo-

nės „juodoji dėžė“. Vaizdo registratoriaus fiksuojamo vaizdo kokybė priklauso nuo vaizdo kameros objektyvo optikos savybių, tiesiogiai sąlygojančių vaizdo raišką, bei procesoriaus techninių charakteristikų. Vaizdo registratoriai, turintys didesnę raišką, pasižymi aukštesne filmavimo kokybe, ypač filmuojant naktį. Užfiksuotoje vaizdo medžiagoje geriau matomos smulkiosios užfiksuoto įvykio detalės, kurios gali turėti svarbią reikšmę analizuojant konkrečią situaciją.

Kas renkama vaizdo registratoriumi? Vaizdo registratoriumi filmuojami transporto eismo dalyviai: transporto priemonių vairuotojai ir keleiviai, praeiviai, eismo dalyvius supanti aplinka. Kita vertus, naudojant vaizdo registratorių gali būti ir slapta stebimas objektas, pvz., palikus transporto priemonę strateginę reikšmę turinčio objekto vidaus teritorijoje, privačioje valdoje. Pagal transporto priemonės registracijos valstybinius numerius nėra sudėtinga nustatyti transporto priemonės savininką. Jei tokio nustatymo galimybės nebūtų, registratoriai prarastų savo prasmę, o vairuotojai – norą juos turėti.

Taigi surinkta informacija patenka į įstatymu apibrėžtą asmens duomenų sritį. Remiantis Lietuvos Respublikos Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 2 str. 1 d., skelbiančiu, kad „asmens duomenys – bet kuri informacija, susijusi su fiziniu asmeniu – duomenų subjektu, kurio tapatybė yra žinoma arba gali būti tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyta pasinaudojant tokiais duomenimis kaip asmens kodas, vienas arba keli asmeniui būdingi fizinio, fiziologinio, psichologinio, ekonominio, kultūrinio ar socialinio pobūdžio požymiai.“ (7).

Iš to išplaukia, kad transporto eismo dalyvių, praeivių vaizdai bei tiek eismo dalyvius, tiek praeivius supanti aplinka sudaro asmens duomenis. Taigi vaizdo registratoriumi yra renkami asmens duomenys. Tai gali būti laikoma kišimusi į asmens privataus gyvenimą, kuris saugomas ir ginamas įstatymu. Iškyla kitas klausimas – visgi kokių tikslų yra renkama informacija vaizdo registratoriumi? Jis naudojamas tam, kad pagal užfiksuotą informaciją būtų nustatyti asmenys, kalti dėl eismo įvykio ar kitokiu būdu prie šio įvykio prisidėję ar jame dalyvavę. Tad vaizdo registratoriaus, analogiškai kaip ir vaizdo stebėjimo kamerų tiesioginė paskirtis lemia prielaidą, kad registratoriaus užfiksuotus eismo dalyvius, praeivius galima nustatyti. Vaizdo stebėjimo kameros naudojimo paskirtis irgi yra stebėti eismo dalyvius, bet jų paskirtis neapsiriboja vien tik tuo, o apima platesnį spektrą uždavinių. Tai ir nusikalstamumo prevencija, viešosios tvarkos užtikrinimas, todėl vaizdo stebėjimo kameros naudojimas reguliuotas teisės aktais. Vaizdo registratoriaus negalima tapatinti su vaizdo kameros ar fotoaparato naudojimu viešoje vietoje. Viešose vietose dažniausiai fotografuojama, daromas vaizdo įrašas kartu su garsu iš kūrybinių, saviraiškos paskatų. Šis skirtumas nulemia, kad vaizdo registratoriai turi būti nau-

dojami laikantis asmens duomenų apsaugos tvarkos reglamentuotos įstatymu, poįstatyminiais teisės aktais. Jei norima vaizdo registratoriumi renkamą informaciją panaudoti kitais nei eismo įvykio aplinkybių, nustatymas tikslais, tektų laikytis asmens duomenų apsaugos taisyklių, išskyrus išimtį – jei užfiksuota nusikalstama veika. Vaizdo registratoriumi surinkta informacija apie vairuotojus, pažeidžiančius kelių eismo taisykles, pvz., pavojingas manevravimas, lenkimas ir tokios medžiagos pateikimas internete teigiant, kad visa tai atlieka prevencijos funkciją, kuria siekiama sudrausminti kelių eismo dalyvius, pažeidžiančius teisės aktus. Tai nepriimtina praktika, vykdyti teisės pažeidimų prevenciją – valstybės ir jos pareigūnų pareiga, o ne privačių asmenų teisė ir informacijos paskleidimas viešoje erdvėje, pavyzdžiui, vaizdo įrašo įkėlimas internete sukelia tiesioginę grėsmę asmens privatumui. Žvelgiant į informacijos pateikimą internete, dažnas gali oponuoti, teigdamas, kad jau pats asmens buvimas viešoje vietoje suponuoja, kad jis negali tikėtis privatumo (angl. *expectation of privacy*) viešoje vietoje išskyrus tam tikras išimtis, kuriose asmuo gali turėti pagrįstą privatumo lūkestį (angl. *reasonable expectation of privacy*) ir šios vietos yra visuotinai pripažįstamos visuomenėje. JAV teismų praktika skiria dvi privatumo lūkesčių rūšis. Tai subjektyvus privatumo lūkestis (angl. *subjective expectation of privacy*), kuris sietinas su asmens asmenine nuomone apie tam tikros vietos privatumą ir pagrįstas privatumo lūkestis (angl. *reasonable expectation of privacy*), kuris sietinas su visuomenėje visuotinai pripažintu pagrįstu privatumo lūkesčiu tam tikroje vietoje, pavyzdžiui, asmens gyvenamajame name, viešbučio kambaryje arba viešoje vietoje esančioje telefono kabinoje, tualetu kambaryje asmuo gali pagrįstai tikėtis privatumo. 1967 m. JAV Aukščiausiojo Teismo sprendimas byloje *Katz v. United States* suformulavo pagrįsto privatumo lūkesčio koncepciją ir kriterijus, padedančius nustatyti, ar vieta yra privati, ar vieša (3). Nors vaizdo registratoriaus paskirtis aiškiai apibrėžta, transporto priemonės viduje esantys asmenys tikisi privatumo, kuris taikytinas kaip ir asmeniui esant privačioje valdoje. Lietuvos Respublikos Konstitucija (toliau – Konstitucija), Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, šalies įstatymai, kiti norminiai aktai saugo ir gina žmogaus teisę į privatų gyvenimą ir jo neliečiamumą. Konstitucijos 22 straipsnyje yra įtvirtinta konstitucinė nuostata, skelbianti, kad „žmogaus privatus gyvenimas neapartiamas. Asmens susirašinėjimas, pokalbiai telefonu, telegrafo pranešimai ir kitoks susižinojimas neskleidžiami. Informacija apie privatų asmens gyvenimą gali būti renkama tik motyvuotu teismo sprendimu ir tik pagal įstatymą. Įstatymas ir teismas saugo, kad niekas nepatirtų savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį ir šeimyninį gyvenimą, kėsinimosi į jo garbę ir orumą.“(5) Kita svarbi konsti-

tucinė nuostata analizuojama tematika yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos Konstitucijos 28 str., kuri įpareigoja žmogų, įgyvendinant savo teises bei naudojantis savo laisvėmis, laikytis Konstitucijos bei įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių (5). Į tai dėmesį atkreipė Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2000-05-08 nutarime, skelbdamas, kad „žmogaus privataus gyvenimo apsaugos ribos baigiasi, kai jis savo veiksmais nusikalstamai ar kitaip neteisėtai pažeidžia teisės saugomus interesus, daro žalą atskiriems asmenims, visuomenei ir valstybei.“(8) Iš to išplaukia, kad vaizdo registratoriumi užfiksuota informacija apie teisės pažeidimą, pvz., nusikaltimą, padarytą praeivių, nors ir tiesiogiai neatitinka vaizdo registratoriaus naudojimo tikslo, bet nepažeidžia užfiksuoto teisės pažeidėjo teisės į privatumą. Priešingai, pasitarnauja kilniam tikslui nustatyti tiesą baudžiamajame procese.

Vaizdo registratoriumi surinktos informacijos panaudojimo galimybė baudžiamajame procese

Kitas išplaukiantis klausimas – ar vaizdo registratoriaus užfiksuota informacija gali būti teismo priimta ir pripažinta įrodymu, pvz., baudžiamajame byloje. Aptikti Lietuvos bendrosios kompetencijos teismų sprendimuose, kad vaizdo registratoriaus surinkta informacija buvo pripažinta įrodymu nepavyko. Tai leidžia manyti, kad dar teismų praktika nesusiformavo. Šio straipsnio autorius šio tyrimu sieks šią spragą užpildyti. Autoriaus nuomone, vaizdo registratoriumi gauta informacija gali būti naudojama įrodinėjime baudžiamajame proceso metu ir pripažinta įrodymu baudžiamajame byloje, laikantis Lietuvos Respublikos BPK 20 str. reikalavimų, keliamų įrodymams. Apie tai rašoma ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamajame proceso kodekso normų, reglamentuojančių įrodinėjimą, taikymo teismų praktikoje apžvalgos išvadose, skelbiančiose, kad: „3. Įrodymais baudžiamajame procese yra įstatymų nustatyta tvarka gauti, BPK numatytais proceso veiksmais patikrinti, teisiama jame posėdyje išnagrinėti ir teismo pripažinti duomenys, kuriais vadovaudamasis teismas daro išvadas dėl nusikalstamos veikos buvimo ar nebuvimo, šią veiką padariusio asmens kaltumo ar nekaltumo ir kitų aplinkybių, turinčių reikšmės bylai išspręsti teisingai. 3. 1. Įrodymais pripažįstami duomenys, gauti įrodinėjimo subjektų veiklą reglamentuojančių įstatymų – Baudžiamajame proceso kodekso, Operatyvinės veiklos, Policijos veiklos, Valstybės saugumo departamento, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Prokuratūros, Advokatūros ir kitų teisėsaugos institucijų organizaciją ir veiklą reglamentuojančių įstatymų – nustatyta tvarka. Įrodymais taip pat pripažįstami duomenys, gauti Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotų tarptautinių sutarčių nustatyta tvarka. 3. 2. Duomenys laikomi gautais įstatymo nustatyta tvarka ir tais atvejais, kai jų gavimo tvar-

ką tiesiogiai nustato žemesnės teisinės galios norminiai aktai, tačiau tie aktai yra priimti vadovaujantis įstatymu ir vykdamas atitinkamas įstatymo nuostatas, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 452 patvirtintos Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo taisyklės, Lietuvos policijos generalinio komisaro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 660 patvirtinta Policijos patrulių veiklos instrukcija, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2003 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. 46V patvirtintos Ūkinės finansinės veiklos objektų tyrimo bei specialisto išvados pateikimo taisyklės (2005 m. sausio 10 d. įsakymo Nr. 4V redakcija) ir pan.“(9).

Taigi iš šios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo apžvalgos pacituotos ištraukos daroma logiška išvada, kad privačiam asmeniui galima rinkti duomenis tokiais būdais, kurie neuždrausti įstatymo.

Administracinėse bylose dėl kelių eismo taisyklių pažeidimų policijos pareigūnai naudojami vaizdo registratoriaus užfiksuota informacija, norėdami nustatyti eismo įvykio kaltininką. Šią informaciją pareigūnai gauna iš privataus asmens, kuris eksploatuoja savo transporto priemonėje įrengtą vaizdo registratorių.

Kitas svarbus klausimas, siejantis vaizdo registratoriumi gautos informacijos pripažinimu kaip įrodymo baudžiamojoje byloje, yra susijęs ne tik su informacijos turiniu, bet ir su informacijos technine puse. Atliekant vaizdo įrašymą svarbu, kad įrašas būtų ištisinis, o ne sudėliotas iš atskirų dalių. Į tai atkreipė dėmesį Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2008-01-08 nutartyje skelbdamas, kad „Vaizdo įrašas ne ištisinis, bet iš trijų atskirų dalių. Taigi įrašas yra sumontuotas. Be to, ir atskirose įrašo dalyse (2-oje) vizualiai matyti, jog įrašas nutrūksta ir vėl atsinaujina. Apklaustas V. K. parodė, jog jis pats padarytą vaizdo įrašą perkėlė į laikmeną. Tokiu būdu pažeidėjas pats atliko filmuotos medžiagos montavimą ir turėjo galimybę filmuotą medžiagą parinkti tendencingai, pašalinant tas įrašo dalis, kurios apsunkintų jo padėtį.“(10) Vaizdo įrašo vientisumo svarbą akcentavo ir Lietuvos Vyriausiasis Administracinis Teismas 2007-01-26 administracinėje byloje, skelbdamas, kad „tik filmuoto įrašo, o ne atskiro vieno įrašo kadro (ar jo dalies) peržiūrėjimas leistų patvirtinti ar paneigti tiek administracinio teisės pažeidimo protokole, tiek policijos pareigūno tarnybiniame pranešime nurodytas aplinkybes.“(11) Aiškinant registratoriumi užfiksuoto vaizdo įrašo vientisumo sampratą sisteminiu būdu, įrašo vientisumas suprantamas kaip nuolatinis nenutrūkstamas procesas kaip, pavyzdžiui, nuolat filmuojančios vaizdo stebėjimo kameros oro uoste.

Apibendrinant galima teigti, kad vaizdo registratoriumi gauti duomenys gali būti pripažįstami

įrodymais baudžiamajame procese laikantis Lietuvos Respublikos BPK nustatytų procedūrų. Informacijai, kuri buvo surinkta vaizdo registratoriumi įrašant vaizdą apie socialinį įvykį, turintį reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti keliamas imperatyvus reikalavimas: vaizdo įrašas privalo būti vientisas, t. y. ištisinis.

Išvados

1. Atskirai vaizdo registratorių naudojimo tvarka Lietuvos Respublikoje yra neregamentuota.
2. Vaizdo registratoriumi filmuojami eismo dalyviai: transporto priemonių vairuotojai ir keleiviai, praeiviai, eismo dalyvių aplinka, t. y. asmens duomenys.
3. Vaizdo registratorius naudojamas tam (naudojimo tiesioginė paskirtis), kad pagal užfiksuotą informaciją būtų nustatyti asmenys, kalti dėl eismo įvykio ar kitokiu būdu prie šio įvykio prisidėję ar jame dalyvavę.
4. Vaizdo registratoriumi gauta informacija/duomenys gali būti pripažįstama įrodymu baudžiamajame procese laikantis Lietuvos Respublikos BPK nustatytų procedūrų.
5. Informacijai, kuri buvo surinkta vaizdo registratoriumi įrašant vaizdą apie socialinį įvykį, turintį reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti keliamas imperatyvus reikalavimas: vaizdo įrašas privalo būti vientisas, t. y. ištisinis.

Literatūra

1. Citatos. Laisvė. [interaktyvus]. [žiūrėta 2015-03-19]. <http://kabutes.kasvyksta.lt/kategorija/laisve/45>
2. Europos Parlamento vaizdo stebėjimo politika. www.europarl.europa.eu/pdf/data/video_LT.pdf
3. Katz v. United States, 389 U.S. 347 (1967). Prieiga per internetą: <http://caselaw.lp.findlaw.com/cgi-bin/getcase.pl?court=US&vol=389&invol=347>
4. Kokia nauda iš vaizdo registratorių? Prieiga internete: <http://www.delfi.lt/auto/patarimai/kokia-nauda-is-vaizdo-registratoriu.d?id=65022647>
5. Lietuvos Respublikos Konstitucija. Valstybės Žinios, 1992, Nr. 33-1014.
6. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas. Valstybės žinios, 2002-04-09, Nr. 37-1341.
7. Lietuvos Respublikos Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas. Valstybės Žinios, 2008, Nr. 22-804.
8. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2000-05-08 nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymo 2 straipsnio 12 dalies, 7 straipsnio 2 dalies 3 punkto, 11 straipsnio 1 dalies ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 1981 str. 1 ir 2 dalių atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“. Prieiga per internetą: <http://www.lrkt.lt/dokumentai/2000/n000508.htm>.
9. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamojo proceso kodekso normų, reglamentuojančių įrodinėjimą,

- taikymo teismų praktikoje apžvalga. Prieiga internete: <http://www.teisesgidas.lt/modules/paieska/lat.php?id=32350>
10. Lietuvos Vyriausiojo Administracinio teismo 2008-01-10 nutartis administracinėje byloje Nr. N575 -29-08
11. Lietuvos Vyriausiojo Administracinio Teismo 2007-01-26 nutartis administracinėje byloje Nr. N15 -159/2007.
12. Rekomendacijos asmens privatumo apsauga naudojantis mobiliaisiais telefonais su integruotomis vaizdo ir fotokameromis. Prieiga internete: https://www.ada.lt/.../rekomendacijos%20del%20foto_video_telefonu.pdf

VIDEO RECORDERS AND PERSONAL PRIVACY

Summary

In many countries Basic Law – the Constitution – we can see one of the most important tasks of the country – the aim of creating a legal system that would provide an effective protection of human rights and freedoms. After all a human is a social creature which lives in a community and has his own interests that might not always coincide with the interests of other individuals. Therefore one of the main tasks of a country is to protect from crime attempts and to ensure fundamental human rights and freedoms of every individual along with the rights of the whole community. However the state cannot fully guarantee the privacy and safety of every person. In order to avoid various conflict situations and ambiguities that arise in everyday life individuals tend to interpret the same situation in their own way. This phenomenon often occurs in cases of car accidents as a person tries to minimize the chance of potentially adverse outcomes for him/her in the future. The solution was found during the information revolution of the twentieth century, which provided a vast variety of electronic equipment that met the ever increasing needs of humanity. With the rising threat of terrorism, high car accident rate and cases of fraud occurring in vehicles, drivers all over the world began to install video registrars in their vehicles as an effective evidence collecting tool in case of a conflict or violation of law. At first glance it would seem like a positive thing, but every stick has two ends and people do not always consider the possible negative consequences of the new electronic equipment, invasion of privacy and law regulations when using such devices. After all in addition to personal and private information the video registrar similarly to video surveillance camera collects and accumulates a lot of information about the surroundings and on-going processes. Thus, in order to anticipate possible safeguards against invasion of privacy it is necessary to research what data is being gathered with the video registrars, what are the regulations and conditions of use and how the data will be used. This will provide a better knowledge and understanding of the extent of the use of video registrars and will provide safeguards that will protect against excessive invasion of privacy while being in a public place. And lastly, it will underline the boundaries of the usage of gathered information within the context of human rights and privacy.

Key words: dash camera, offense, privacy of personal life, regulation.

Informacija apie autorių:

Dr. Gediminas BUČIŪNAS, Kauno apygardos prokuratūra, prokuroras, Mykolo Romerio universitetas Viešojo Saugumo fakulteto teisės katedros lektorius.

Mokslinių tyrimų kryptis: baudžiamasis procesas – ikiteisminio tyrimo stadija; kriminalistika – atskirų nusikalstamų veikų rūšių tyrimo metodika; viešoji tarptautinė teisė – diplomatinė teisė (imunitetai); organizuotas nusikalstamumas, terorizmas.

El. paštas: gediminas.buciunas@prokuraturos.lt, gediminas1967@mruni.eu, gediminas1967@gmail.com